

ЖИНСТ СУМЫН МОНГОЛ АРДЫН НАМЫН
ХОРООНЫ МӨРИЙН ХӨТӨЛБӨР

2020 оны 08 сарын 07

Жинст

НЭГ. ХҮНИЙ ХӨГЖЛИЙН БОДЛОГО

1.1 Орлоготой иргэн

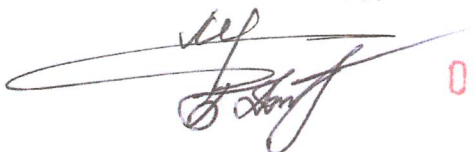
- 1.1.1 “Айл хотлоороо үйлдвэрлэгч” аян өрнүүлж жижиг үйлдвэрийн тоног төхөөрөмжийг лизинг, бартерын аргаар нийлүүлнэ.
- 1.1.2 Үйлдвэрлэлийг нэмэгдүүлэх зорилгоор “Өрхийн үйлдвэрлэгчдийн өдөрлөг”-ийг жил бүр тогтмол зохион байгуулж аймаг, бүсийн хэмжээнд өрсөлдөх чадварыг нэмэгдүүлнэ.
- 1.1.3 Иргэдийн эдийн засгийн боловсролыг дээшлүүлж, хуримтлалтай болгох, амьдралаа зөв авч явах арга ухаанд сургах ажлыг системтэйгээр зохион байгуулна.
- 1.1.4 Иргэддээ ажил мэргэжлийн чиг баримжаа олгох төрөлжсөн богино хугацааны сургалтуудыг зохион байгуулна
- 1.1.5 Иргэдийн дунд заавал хэвшүүлэх дадал, хэвшил бий болгож аливаа бодлого шийдвэрт иргэдийн саналыг тусгадаг байх зарчмыг хэрэгжүүлнэ.
- 1.1.6 Сум, байгууллагын төсвийг төлөвлөх, батлах үйл ажиллагаанд иргэдийг оролцуулан шийдвэрлэдэг байх тогтолцоог бүрдүүлж төсвийг иргэдэд тогтмол тайлагнана.
- 1.1.7 Сумандаа жижиг дунд үйлдвэрлэл эрхлэгчдийг дэмжиж хөнгөлөлттэй зээлд хамруулна.
- 1.1.8 Сумын хэмжээнд байнгын шинэ ажлын байр бий болгосон үйлдвэрлэгчид болон үйлдвэрлэсэн бараа, бүтээгдэхүүний борлуулалтыг дэмжиж, хөнгөлөлттэй зээл, төслөөр дэмжлэг үзүүлж ажиллана.
- 1.1.9 Орлого багатай өрхийн ажил эрхлээгүй насанд хүрсэн гишүүдийн мэргэжил эзэмшүүлэх, ур чадварыг нь ахиулах сургалтад хамруулж, хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжинэ.
- 1.1.10 Хөдөө орон нутгийн хүн амын хөдөлмөр эрхлэх тэгш боломжийг бүрдүүлнэ.
- 1.1.11 Шинээр ажлын байр нэмэгдүүлсэн иргэд, аж ахуйн нэгжийг татварын хөнгөлөлт, урамшууллын бодлогоор дэмжинэ.

1.2 Хуримтлалын нэгдсэн сан ба орон сууцтай өрх

- 1.2.1 Сумын төвийн дулааны шугамыг өргөтгөж, хувийн орон сууцны тоог нэмэгдүүлэх бодлого барина.

1.3 Эрүүл иргэн

- 1.3.1 Сумын халуун усны үйлчилгээг байнгын ажиллагаатай болгоно.
- 1.3.2 Эрүүл мэндийн байгууллагын үйл ажиллагаа, эмч ажиллагсдын ёс зүйд хяналт тавих, мэдээлэх, шаардлага тавих эрх бүхий “Иргэний зөвлөл”-ийг эрүүл мэндийн байгууллагын дэргэд байгуулна.
- 1.3.3 Багийн эмч ажилтнуудын нийгмийн баталгааг хангах, стандартад нийцсэн ажлын байр, техник хэрэгслээр хангаж, иргэдийг жилд 1-2 удаа эмнэлгийн нарийн мэргэжлийн үзлэг оношилгоонд хамруулна.

000000001

ᠪᠠᠲᠯᠠᠪ
ᠵᠢᠨᠰᠤᠮᠤ
ᠮᠣᠩᠭᠣᠯ
ᠠᠷᠠᠮ
ᠶ᠋ᠢᠨ
ᠬᠣᠷᠣᠨ
ᠳᠡᠳᠤ
ᠳᠠᠷᠭ᠎ᠠ

- 1.3.4 Сумын төвийн ундны усны хурднуудыг шинжилгээнд хамруулж эрүүл ахуйн хяналтыг тогтмол тавина. "Идэвхтэй хөдөлгөөн урт нас" аяныг өрнүүлж нийтийн биеийн тамирыг дэмжинэ.
- 1.3.5 Иргэдийг эрүүл аюулгүй орчинд амьдрах нөхцөлийг бүрдүүлэх зорилго бүхий "Амар тайван амьдрал" хөтөлбөрийг хэрэгжүүлнэ.
- 1.3.6 Ахмад өндөр настнуудыг чөлөөт цагаа өнгөрүүлэх, үйлдвэрлэл үйл ажиллагаа явуулах байртай болгож "Ахмадаа ачилъя" хөтөлбөрийг хэрэгжүүлнэ.
- 1.3.7 Ахмад настнуудыг Рашаан сувилалд зохион байгуулалттайгаар амруулах нөхцөл бололцоогоор хангана.
- 1.3.8 Эрүүл мэндийн оношилгооны чадавхыг дээшлүүлж, эмч мэргэжилтнийг нарийн мэргэжлээр бэлтгэн иргэн бүр бүрэн эрүүл мэндийн үзлэг оношилгоонд жил бүр заавал хамрагдах тогтолцоог бүрдүүлнэ.
- 1.3.9 Иргэдийн эрүүл мэндийн нэгдсэн мэдээллийн санг бүрдүүлж, орон нутгийн оношилгоо мэдээллийг дээд шатлалын эмнэлгүүдтэй цахимаар солилцох тогтолцоог бүрдүүлнэ.

1.4 Чанартай боловсрол

- 1.4.1 ЕБС-ыг түшиглэн гүйлтийн зам, хөл бөмбөгийн талбай бүхий биеийн тамирын талбайг бий болгоно.
- 1.4.2 Ерөнхий боловсролын сургуульд тусгай хэрэгцээтэй хүүхэдтэй ажиллах дохионы хэлний багш бэлтгэхэд дэмжин ажиллана.
- 1.4.3 Шинэ цэцэрлэг барьж ашиглалтад оруулан хүүхэд багачууд тохилог орчинд сурч хүмүүжих нөхцөлийг бүрдүүлнэ.

1.5 Тогтвортой – Амар амгалан гэр бүл

- 1.5.1 Гэр бүлийг дэмжсэн бодлого боловсруулан, гэр бүл төлөвлөлт харилцаа хандлагыг дээшлүүлсэн хөтөлбөр боловсруулж хэрэгжүүлнэ.

1.6 Хүүхэд хамгаалал, хөгжлийн чиглэлээр

- 1.6.1 Хүүхдийн хөгжил, хамгаалал, төлөвшлийг сайжруулах орчныг бүрдүүлэхэд дэмжлэг үзүүлнэ.
- 1.6.2 Хүүхэд, багачуудын бие даах чадварыг нэмэгдүүлж, хөгжүүлж, тэдний төлөвшлийг сайжруулах чиглэлээр шат дараатай арга хэмжээг авч хэрэгжүүлнэ.
- 1.6.3 Сумын хүүхдийн зөвлөл, хамтарсан багийн үйл ажиллагааг сайжруулж, гэр бүл, хүүхэд хамгааллын асуудлыг бодлогын төвд байлгана.
- 1.6.4 "Хүүхэд хөгжлийн хөтөлбөр"-ийг хэрэгжүүлнэ.

1.7 Залуучуудыг дэмжих чиглэлээр

- 1.7.1 Залуучуудын хөгжил төлөвшлийг сайжруулж, нийгмийн оролцоог нэмэгдүүлж, идэвхтэй амьдралыг нь дэмжсэн бодлого боловсруулж хэрэгжүүлнэ.
- 1.7.2 "Залуус бидний төлөө - бид залуусын төлөө" төсөл хэрэгжүүлж, залуусын оролцоотой төрийн бус байгууллагуудыг чадавхжуулах бодлого хэрэгжүүлнэ.
- 1.7.3 Залуу гэр бүлийг дэмжсэн бодлого боловсруулан, гэр бүл төлөвлөлт, харилцаа хандлагыг дээшлүүлсэн хөтөлбөр боловсруулж хэрэгжүүлнэ.

1.8 Үндэсний бахархал, өв соёл, спорт

- 1.8.1 Соёлын салбарын хүний нөөцийг чадавхжуулж, дэмжлэг үзүүлнэ.

(Handwritten signature)

000000002

6417
0A00

- 1.8.2 Тахилгат уул, ус, газар нутгийн мэдээллийн санг бүрдүүлж, тахин шүтэх ёсыг түгээн дэлгэрүүлэх журам боловсруулж, хэрэгжүүлнэ.
- 1.8.3 Иргэд идэвхтэй хөдөлгөөн хийх, уулын болон явган аялал, дугуйн спорт зэрэг нийтийн биеийн тамирын төрлийг дэмжиж, хамрах хүрээг өргөжүүлж, спорт талбайн тоног төхөөрөмжийг нэмэгдүүлнэ.
- 1.8.4 Түүх соёлын өвийг сүйтгэж байгаа хууль бус үйл ажиллагаатай хатуу тэмцэж, хариуцлагыг чангатгаж Соёлын өвийг хадгалан хамгаалж, өвлүүлэн, баяжуулан хөгжүүлж буй соёлын биет бус өв тээгч нарыг урамшуулах тогтолцоог бүрдүүлнэ.
- 1.8.5 Хоёр жилд 1 удаа соёл урлагийн өдрүүдийг суманд зохион байгуулж ардын авьяастнуудыг нийтэд сурталчилж, алдаршуулна.
- 1.8.6 Соёл урлагийн байгууллагын үйл ажиллагааг хөдөөд чиглүүлж, шаардлагатай тоног төхөөрөмж хувцас хэрэглэлээр хангана.

ХОЁР. ЭДИЙН ЗАСГИЙН БОДЛОГО

- 2.1 Сумын төвд 2 км хатуу хучилттай авто зам тавьж тоосжилтыг бууруулна.
- 2.2 Орон нутгийн төсвийг хэмнэлттэй, үр ашигтай төлөвлөн төсвийн орлогын бүрдэлтийг сайжруулж, санхүүгийн алдаа зөрчлийг бууруулах, салбарын боловсон хүчний мэдлэг чадварыг дээшлүүлэх, төсвийн ил тод байдлыг хангах зорилгоор “Тунгалаг санхүү” хөтөлбөрийг хэрэгжүүлнэ.
- 2.3 Иргэн, айл өрх бүр хуримтлал үүсгэн эдийн засгийн хямралд өртөхөөс сэргийлэх, мөнгөн урсгалыг дотооддоо хадгалан, өрхийн төсөв болон аймаг орон нутгийн эдийн засагт эергээр нөлөөлөх “Хуримтлалтай хонгорчууд” хөтөлбөрийг хэрэгжүүлнэ.
- 2.4 Барилгын материалын үйлдвэрлэлийг дэмжих, блокийн үйлдвэрлэлийг өргөтгөх, хөгжүүлнэ.

2.1 Төрөлжсөн аялал жуулчлал

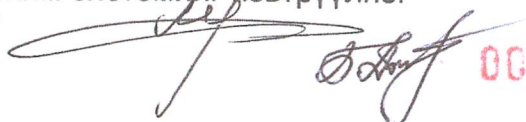
- 2.1.1 “Нутгаараа бахархахуй” хөтөлбөр боловсруулж дотоодын аялал жуулчлалыг дэмжин, иргэдийг дотооддоо аялах ажлыг зохион байгуулж хэвшүүлнэ.
- 2.1.2 Аялал жуулчлалын бааз байгуулах бололцоотой газруудад хөрөнгө оруулалт хийх санал ирүүлсэн аж ахуйн нэгж, иргэнийг дэмжиж ажиллана.
- 2.1.3 Аялал жуулчлалын үйл ажиллагаа явуулж байгаа аж ахуйн нэгж, иргэдэд хүү багатай, хөнгөлөлттэй зээлд хамруулж үйл ажиллагааг өргөжүүлэх чиглэлээр дэмжиж ажиллана

2.2 Дэд бүтэц

- 2.2.1 Гудамж талбайн гэрэлтүүлэг, тохижилтыг хийж гүйцэтгэнэ.
- 2.2.2 Сумын төвийн гудамж талбайг камержуулан гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх, таслан зогсоох ажлыг эрчимжүүлнэ

ГУРАВ. ЗАСАГЛАЛЫН БОДЛОГО

- 3.1 Хог хаягдал боловсруулах жижиг цех байгуулна.
- 3.2 Төрийн байгууллага бүрд төрийн албан хаагчийн “Нийгмийн баталгааг хангах” хөтөлбөр, төрийн албан хаагчийн “Сургалтын хөтөлбөр”-ийг батлуулан хэрэгжүүлнэ.
- 3.3 Төрийн албаны хүнд суртал, ашиг сонирхлын зөрчлийг бүрэн арилгаж, иргэн төвтэй засаглалыг бүрдүүлнэ.
- 3.4 Төрийн албаны шийдвэр гаргах үйл явцад иргэд саналаа өгөх, хяналт тавих боломж бүхий цахим системийг нэвтрүүлнэ.

000000003

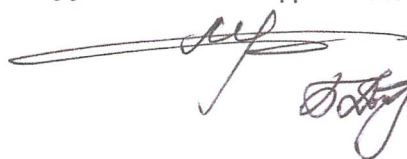
- 3.5 Төрийн байгууллагуудын дотоод дэг журам, алба хаагчдын ажлын уялдаа холбоог сайжруулж, ажлын чанар, хариуцлагыг нэмэгдүүлнэ.
- 3.6 Мал хулгайлах гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх, малын хулгайтай тэмцэхэд иргэн, төрийн бус байгууллагын хамтын ажиллагааг дэмжих замаар мал сүргийг гэмт халдлагаас хамгаалах үйл ажиллагааг хэрэгжүүлнэ.
- 3.7 Төрийн албан хаагчдыг орон сууцаар хангах, нийтийн орон сууц барьж ипотекийн зээлд хамруулна.
- 3.8 Улсын болон орон нутгийн төсвийн хөрөнгөөр ажил гүйцэтгэгчийн сонгон шалгаруулалтыг иргэдийн болон ТББ-ын оролцоотойгоор нээлттэй ил тод явуулдаг зарчмыг бүрдүүлэхийн зэрэгцээ худалдан авах ажиллагаанд үйл ажиллагаанд хөндлөнгийн байгууллагын хяналт тавьж ажиллуулна.
- 3.9 Багийн төвүүдийг ээлж дараатай тохижуулж, байнгын үйл ажиллагаатай болгоно.
- 3.10 Сумын төр захиргааны байгууллагуудын шийдвэрийг ард иргэдэд түргэн шуурхай хүргэх тогтолцоог бий болгож Нутгийн удирдлагын ордон барина.

ДӨРӨВ. НОГООН ХӨГЖЛИЙН БОДЛОГО

- 4.1 Тусгай хамгаалалттай газар нутгийн хамгаалалтын менежментийг боловсронгуй болгож, төр хувийн хэвшил, иргэний нийгмийн түншлэлээр хамгаалалтыг сайжруулах ажлыг зохион байгуулна.
- 4.2 Түүх, соёлын дурсгалт газар, ус, ой, ховор амьтан, ургамлын тархац бүхий нутаг, өвөрмөц тогтоцтой эко системийг улсын болон орон нутгийн тусгай хамгаалалтад авч, тухайн бүс нутагт ажиллаж амьдарч буй иргэд, бүлэг нөхөрлөлтэй хамтран хамгаалалтын оновчтой бодлого хэрэгжүүлнэ.
- 4.3 Зэрлэг ан амьтдад хоол тэжээлийн био техникийн арга хэмжээг тогтмол авна.
- 4.4 Сумын төвийн тохижилтын хүрээнд айл өрх, албан байгууллага бүх нийтийн эзэмшил газруудыг тохижуулах, зүлэгжүүлэх, мод тарих ажлыг бүх нийтийн ажил болгон хэрэгжүүлнэ.
- 4.5 Сумын төвийн хог хаягдлыг дарж булшлан эзлэх талбайг багасгаж, хяналтын камертай болгож, хяналт шалгалтын ажлыг эрчимжүүлж зөрчил гаргасан иргэдэд хариуцлага хүлээлгэж ажиллана.
- 4.6 Булаг шандын эхийг хүн, малаас хамгаалах, хаших ажлыг үргэлжлүүлнэ.
- 4.7 Айл өрх, албан байгууллагын эзэмшлийн хашаа, олон нийтийн зам талбайг ногоон байгууламжтай болгож тохижуулах ажлыг хэрэгжүүлнэ.
- 4.8 Байгаль орчны эсрэг аливаа гэмт хэргийг шуурхай илрүүлэх, таслан зогсоох, гэм буруутай этгээдээр байгальд учруулсан хохирлыг нөхөн төлүүлдэг тогтолцоог бий болгоно.

ТАВ. ХҮНС ХӨДӨӨ АЖ АХУЙ

- 5.1 “Шинэ хөдөө” хөтөлбөр хэрэгжүүлж хөдөөгийн иргэдээ хөгжүүлнэ.
- 5.2 Аж ахуйн нэгж, өрхөөс гахай, шувуу, зөгийний аж ахуй эрхлэхээр ирүүлсэн саналыг бүхий л талаар нь дэмжиж хамтран ажиллана.
- 5.3 “Шилмэл хээлтүүлэгчийн сан” хөтөлбөр үргэлжлүүлнэ.
- 5.4 Малчдын эм тамганы судалгааг гарган бүртгэлжүүлж малын хулгайтай тэмцэнэ.
- 5.5 Малчдын талаар төрөөс баримтлах бодлого “Монгол мал” хөтөлбөрийг үргэлжлүүлэн эрчимтэй хэрэгжүүлж иргэд, малчид хөдөлмөрөөрөө хорших, бүлэг, нөхөрлөл байгуулах ажлын дэмжиж урамшуулдаг тогтолцоог бий болгоно.

000000004

- 5.6 Мал сүргийг тоонд бус чанартай, өндөр ашиг шимтэй, таваарлаг байдалд тулгуурлан өсгөх ажлыг бодлогоор дэмжин "Мал аж ахуйн тогтвортой хөгжлийн бодлого"-ыг хэрэгжүүлнэ.
- 5.7 Сумын хэмжээнд малын эрүүл мэндийг хамгаалах ажлын нэн түрүүнд тавьж, Мал эмнэлгийн үйлчилгээнд тавих хяналтыг сайжруулж Тоног төхөөрөмжийг шинэчилнэ.
- 5.8 Газар тариалангийн салбарт ажиллагсдыг хүлэмж, зоорь, хөнгөлөлттэй зээл, тоног төхөөрөмжөөр хангах арга хэмжээг авна.
- 5.9 Орон нутагт хадлангийн талбайг усжуулж, хайс хамгаалалтыг хийнэ.
- 5.10 Шаардлагатай газарт уст цэгийн хайгуул хийж бэлчээр усжуулна.
- 5.11 Хөдөө аж ахуйн салбарт малчид, тариаланчдын залгамж халааг бэлтгэх "Илгээлтийн эзэн-III" аяныг хэрэгжүүлж, Малжуулах төслийн үйл ажиллагааны хүртээмжийг нэмэгдүүлнэ.
- 5.12 "Монгол мал-2" хөтөлбөрийг хэрэгжүүлж, малыг эрүүлжүүлэх, чанар, ашиг шимийг сайжруулах ажлыг эрчимжүүлж, малын тоог чанарт шилжүүлж ашиг шим, хүртээмжийг сайжруулах, малын генийн санг хамгаалах, биотехнологийн ололтыг нэвтрүүлнэ.
- 5.13 Малыг халдварт өвчин тархах, давтамжийн судалгааг үндэслэн мал эмнэлгийн цогц арга хэмжээг эрчимжүүлж, эрүүл бүс нутаг гэсэн статусаа баталгаажуулна.
- 5.14 Сумын хэмжээний малчид, төлчдийн зөвлөгөөнийг зохион байгуулж, нутгийн мал сүргийг сурталчлах ажлуудыг зохион байгуулна.

_____оОо_____

ЖИНСТ СУМЫН МОНГОЛ АРДЫН НАМЫН

ДЭД ДАРГА

Д.АМАР-АМГАЛАН

(Handwritten signature)

000000005

